

Nr 415.

Av herr **Månsson** i Erlandsro m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 204, angående anordnade av en statsunderstödd, frivillig försäkring mot smittsamma husdjurssjukdomar m. m.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 204 angående anordnande av en statsunderstödd frivillig försäkring mot smittsamma husdjurssjukdomar m. m. få undertecknade anföra följande:

Det kan med fog göras gällande, att staten har en viss moralisk skyldighet gentemot djurägarna att på något sätt lämna ersättning för förluster, som åsamkas dem genom åtgärder, som genom statsingripande vidtagas till förhindrande av spridande av smittsamma husdjurssjukdomar. Det synes oss alldeles uppenbart, att en dylik skyldighet föreligger för staten. Statsingripandet avser ju i regel åtgärder, vilka för den djurägare, vars besättning redan är smittad och mot vilken åtgärderna riktas, hava ett förhållandevis obetydligt intresse, medan huvudintresset knyter sig till ett förhindrande av smittans spridande till friska besättningar och sålunda närmast har avseende å de djurägare, mot vilka de av statsingripandet föranledda åtgärderna icke omedelbart riktas. Särskilt gör denna synpunkt sig gällande i fråga om de landskap, som närmast gränsa intill de länder från vilka smittan i regel överföres, speciellt då Skåne. Det effektivaste sättet att skydda det egna landets kreatursbesättningar vore ju att vid inträffande av smittsam husdjurssjukdom i grannländerna införa en genomgående gränspärrning. Att detta av hänsyn till den allmänna samfärdseln och det ekonomiska livet i övrigt icke låter sig göra, är tydligt nog, men konsekvensen härav torde vara, att de förluster, som i hela landets intresse åsamkas djurägare i de för smitta från grannländerna särskilt utsatta landskapen, böra i viss utsträckning bäras av hela landets medborgare, d. v. s. av staten. Statens skyldighet att träda hjälpande emellan torde väl också numera vara allmänt erkänd, och det gäller för närvarande närmast att finna lämpligaste sättet för en dylik hjälpaktion.

På ifrågavarande område hava i slutet av föregående år framlagts två olika förslag, det ena av mul- och klövsjukesakkunniga (statens offentliga utredningar 1925:38) och det andra av husdjursförsäkringsakkunniga (statens offentliga utredningar 1925:40).

Det förra förslaget innebär, att staten skulle i rätt väsentlig utsträckning direkt utgiva ersättning till djurägarna för av mul- och klövsjuka förosakade förluster, det senare åter att statens ekonomiska stöd huvudsakligen skulle lämnas i form av bidrag till en frivillig försäkringsverksamhet avsedd att bereda djurägarna skydd mot förluster på grund av vissa smittsamma husdjursjukdomar, däribland mul- och klövsjuka.

Till det förstnämnda förslaget har föredragande departementschefen i den föreliggande propositionen tagit ställning endast i vad förslaget avser ersättning för mjölkförlust, vilken ersättning av honom avstyrkts. Övriga i nämnda förslag berörda ersättningsfrågor hava ansetts böra i annat sammanhang framdeles underställas Kungl. Maj:ts prövning. Husdjursförsäkringssakkunnigas förslag åter hava i huvudsak lagts till grund för de i propositionen förordade åtgärderna.

Lyckligast hade givetvis varit, om båda de här berörda frågorna eller å ena sidan frågan om direkta ersättningar från statens sida och å den andra frågan om stöd åt försäkringsverksamheten hade kunnat lösas i ett sammanhang, då de självfallet ganska intimt beröra varandra. Det är att beklaga, att så ej kunnat ske, och då ett avgörande beträffande statens medverkan för försäkringsverksamheten redan nu torde böra fattas, synes det mindre välbetänkt att därvid träffa anordningar, som äro avsedda att gälla under en lång följd av år. Det torde därför vara lämpligast, att den föreliggande frågan för närvarande löses endast provisoriskt, så att varken staten eller försäkringsinrättningarna nu binda sig vid vissa villkor för någon längre tid. För en provisorisk lösning av frågan talar även det förhållandet, att det enligt vår mening saknas tillräcklig erfarenhet för en sådan mera definitiv lösning, som den kungl. propositionen avser att åstadkomma. De villkor, som föreslagits i fråga om den statsunderstödda försäkringsverksamheten, äro vidare sådana, att det synes omöjligt för bolagen att uppfylla dem med avseende på de försäkringar, som redan avslutats innevarande år. Bifall till propositionen kommer alltså icke att skydda försäkringsinrättningarna för förluster på dessa försäkringar. Vi hålla därför före, att det vore lyckligare att nu endast träffa provisoriska bestämmelser, som kunde tillämpas redan på innevarande års försäkringar.

Ej heller i övrigt synes den av Kungl. Maj:t föreslagna anordningen kunna anses utgöra en tillfredsställande lösning av den föreliggande frågan. Enligt vårt förmenande skulle det avsedda syftet vida bättre gagnas med en anordning i enlighet med ett i början av föregående år av chefen för försäkringsinspektionen överdirektör Laurin framlagt förslag.

Utöver vad i propositionen i korthet omnämnts rörande detta förslag må framhållas följande.

Förslaget upptager följande premietariff:

Förhållandena å orten vid tidpunkten för försäkringens beviljande	Förskottspremie i ‰	Efterskottspremie i ‰	Totalpremie i ‰ högst
1. Intet fall av mul- och klövsjuka har inträffat inom orten	1	(3)	1 (4)
2. Fall av mul- och klövsjuka har inträffat och nedslaktningsmetoden användes inom orten	2	3	5
3. Fall av mul- och klövsjuka har inträffat och nedslaktningsmetoden tillämpas endast undantagsvis	6	3	9

Efterskottspremie skall erläggas endast i den mån, som förskottspremierna icke visa sig tillräckliga att täcka skadeersättningarna. I grupp 1 skall dock ingen efterskottspremie erläggas, om intet fall av mul- och klövsjuka inträffat inom orten under försäkringstiden.

Med ort förstås den socken, inom vilken den försäkrade djurbesättningen befinner sig, samt de angränsande socknarna.

Då premien för grupp 1 satts så lågt, synes det finnas utsikt att försäkringen skall få stor tillslutning även inom de områden, som äro mer avlägsna från de smittade orterna. I den mån det därigenom lyckas att få in i försäkringen områden, där farsoten senare under året icke uppträder eller åtminstone ej häftigare än att nedslaktningen ej avbrytes, är detta tydligen en fördel för försäkringen. Detsamma gäller inom grupp 2 om försäkringar inom områden, där ej sedermera nedslaktningen måste avbrytas. Premierna från dessa områden kunna då disponeras för täckande av eventuellt underskott inom områden, där nedslaktningen avbrutits.

Premietariffen avser icke att vara normgivande för de premier, som försäkringsinrättningarna skola taga av sina delägare, utan för den återförsäkring i återförsäkringsanstalten Robur, varigenom de olika anstaltarnas försäkringsbestånd sammanslutas till ett enda, såsom om de voro tecknade i ett bolag mot dessa premier.

Om maximipremierna i tariffens sista kolumn skulle visa sig otillräckliga, skall Robur hava rätt att få förlusten täckt av staten.

Enligt vår mening äro principerna i detta förslag, som naturligtvis bör revideras på grund av det mera omfattande erfarenhetsmaterial, som de försäkringssakkunniga samlat, avgjort att föredraga framför propositionen i följande viktiga avseenden:

- 1) det kan tillämpas på årets försäkringsverksamhet;
- 2) det är provisoriskt och binder icke vare sig staten eller försäkringsanstalterna för längre tid;
- 3) det sammansluter den statsunderstödda försäkringsverksamheten till ett enda bestånd, så att största möjliga utjämning erhålles, och tager likväl hänsyn till de olika områdenas olikheter, med avseende på riskens storlek.

En jämkning nedåt av de i den ovan återgivna premietariffen föreslagna

högsta totalpremierna synes dock böra vidtagas, särskilt beträffande orter, som äro att hänföra till grupperna 2 och 3.

Med stöd av det anförda få vi hemställa,

dels att riksdagen måtte besluta, att det i förevarande proposition, nr 204, äskade förslagsanslaget till utgifter för statsbidrag vid försäkring mot smittsamma husdjursjukdomar skall disponeras enligt grunder i huvudsaklig överensstämmelse med ovan berörda förslag av överdirektör Laurin,

dels ock att vederbörande utskott måtte utarbета förslag till allmänna grunder angående försäkringsverksamhet i enlighet med nämnda förslag.

Stockholm den 9 mars 1926.

Nils Månsson.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Harry Weibull.

J. Fjellman.